Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 178/2015

Il-Pulizja

Spettur Maurice Curmi

Vs

Gordon Spiteri

Illum 23 ta' Frar, 2017

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellat Gordon Spiteri detentur tal-karta tal-identita Maltija bin-numru 510971M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli:

a) Fil-21 ta' Awwissu 2007 u/jew f'xi data qabel, f'dawn il-Gzejjer, fil-kapacita' tieghu ta' Direttur tas-Socjeta' *AMG Cold Stores Limited,* ghamel falsifikazzjoni fi skrittura kummercjali jew ta' bank privat, b'falsifikazzjoni jew tibdil fl-iskrittura jew fil-fiem, billi holoq pattijiet, disposizzjonijiet jew obbligi foloz jew helsien falz minn obbligi, ai terminu ta' l-artikolu 183 tal-Kodici Kriminali, Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

b) Aktar talli fl-istess zmien, lok u cirkostanzi xjentement ghamel uzu minn dokumenti foloz, ai termini ta' l-artikolu 184 tal-Kodici Kriminali, Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

c) U aktar talli fl-istess zmien, lok u cirkostanzi sabiex tikseb xi vantagg jew beneficcju ghalih innifsu jew ghal haddiehor, f'dokument mahsub ghal awtorita' pubblika u cioe' lid-Dipartiment tad-Dwana, xjentement ghamel dikjarazzjoni jew stqarrija falza, jew ta taghrif falz, ai termini ta' l-artikoli 188 u 189 tal-Kodici Kriminali, Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta;

d*)* F'isem il-Kontrollur tad-Dwana u qed jigi akkuzat ukoll talli fl-istess zmien, lok u cirkostanzi hawn fuq imsemmija, xjentement issottometta informazzjoni f'taghrif fid-dokument tad-Dwana ***SAD Reference No 2007600670668*** relatata ma' **Fattura bin-Numru ME6937 datata 05.06.2007,** biex sussegwentement ikun jista' jigi rilaxxat kontejner bin-numru MSCU 3612346 importat minn New Zealand b'konsenja ta' **700 kaxxa *Frozen Boneless Meat,*** liema dokumenti juru valuri anqas minn dak originali;

B'dawn id-dokumenti huwa xjentement ghamel dikjarazzjoni falza f'dak li jirrigwarda valur reali, fis-sens li l-valur dikjarat kien ta' **LM34,346 (€80,006),** Dazju ta' Importazzjoni mhallas kien ta' **LM20,465 (€47,671),** meta fil-fatt il-Valur u d-Dazju ta' Importazzjoni reali kellhom ikunu **LM45,508 (€106,006) u LM21,894 (€50,999)** rispettivament.

B'hekk bil-hsieb li jiffroda lill-Gvern ta' Malta, xjentement kellu b'xi mod jaqsam filli bil-qerq jinharab id-Dazju ta' Importazzjoni li jammonta ghall **LM1,429 (€3,329).**

Il-kontejner bil-merkanzija inkwistjoni, gie impurtat f'Malta minn New Zealand mal-vapur MV Europower fit-12.08.2007 u rilaxxat bid-dokument tad-**Dwana TDID (*Declaration*) No: 2007600670668**.

e) Talli wkoll fis-27 ta' Settembru 2007, u/jew f'xi data qabel bil-hsieb li jigi evadut xi dazju jew taxxa li kien imisshom jithallsu, xjentement ghamel dikjarazzjoni jew issottometta document jew informazzjoni f'taghrif b'dokument tad-Dwana - ***SAD Reference No: 2007600692314*** relatat ma' **Fattura Numru ME6963 datata 02.08.2007,** biex sussegwentement ikun jista' jigi rilaxxat **kontejner bin-numru CRLU311367/6 importat minn New Zealand** b'konsenja ta' **731 kaxxa *Frozen Boneless Meat,*** liema dokumenti juru valuri anqas minn dak originali.

B'dawn id-dokumenti huwa xjentement ghamel dikjarazzjoni falza f'dak li jirrigwarda valur reali, fis-sens li l-valur dikjarat kien ta' **LM36,600 (€85,257),** Dazju ta' Importazzjoni mhallas kien ta' **LM21,833 (€50,857),** meta fil-fatt il-Valur u d-Dazju ta' Importazzjoni reali kellhom ikunu **LM57,660 (€134,313) u LM24,528 (€57,135)** rispettivament.

B'hekk bil-hsieb li jiffroda lill-Gvern ta' Malta, xjentement kellu b'xi mod jaqsam filli bil-qerq jinharab id-Dazju ta' Importazzjoni li jammonta ghall **LM2,695 (€6,278).**

Il-kontejner bil-merkanzija inkwistjoni, gie impurtat f'Malta minn New Zealand mal-vapur MV Europower fit-22.09.2007 u rilaxxat bid-dokument tad-**Dwana TDID (*Declaration*) No: 2007600692314**.

Id-Dazju ta' Importazzjoni totali evadut, fuq dawn il-konsennji ta' laham li kienu gew importati minn Gordon Spiteri, f'isem is-socjeta' ta' ***AMG Cold Stores Limited,*** jammonta ghall-**LM4,124 (€9,607).**

Dan bi ksur ta' l-artikoli: 18, 62(f)(g)(h)(i)(k)(m), ta' l-Ordinanza tad-Dwana Kap 37, u l-artikolu 18A ta' l-Att dwar Dazji ta' Importazzjoni Kap 337 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti ntalbet sabiex barra milli tapplika l-piena skond il-Ligi, tordna lill-imputat sabiex ihallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti, ai termini tal-artikolu 533 tal-Kodici Kriminali, Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat is-sentenza tal -Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, tat-23 ta' Marzu, 2015, fejn il-Qorti wara li rat 183, 184, 188 u 189 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta u l-artikoli 18, 62(f)(g)(h)(i)(k)(m) tal-Kapitolu 37 tal-Ligijiet ta' Malta ma sabitx lill-imputat hati tal-ewwel zewgt imputazzjonijiet u ghaldaqstant illiberatu minnhom, sabet lill-imputat hati tal-imputazzjonijiet l-ohra kollha u kkundannatu ghall-hlas ta' multa fl-ammont ta' tmienja u ghoxrin elf tmin mija u wiehed u ghoxrin Euro (€28,821), hekk li terz minn dan l-ammont (ekwivalenti ghal €9,607) ghandu jitqies bhala dejn civili addebitat li jithallas lid-Dipartiment tad-Dwana.

Ordnat wkoll il-konfiska ta' l-oggetti ezebiti.

Tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-talba ghall-hlas ta' l-ispejjez ta' l-esperti billi ma jirrizultax li kien hemm hlas ta' esperti involuti f'dan il-kaz.

Rat ir-rikors tal-appell tal-Avukat Generali, pprezentat fir-registru ta' din il-Qorti fit-8 ta' Mejju, 2015, fejn talab lil din l-Onorabbli Qorti, tirriforma s-sentenza appellata billi:

(1) Tikkonferma dik il-parti fejn sabet lill-appellat hati tat-tielet, ir-raba' u l-hames imputazzjoni b'dana illi t-tielet imputazzjoni tigi assorbita bhala mezz ai fini;
(2) Filwaqt illi thassar u tirrevoka dik il-parti fejn l-imputat gie kkundannat ihallas l-multa ta' € 28,821 u minflok timpani multa aktar idoneja u gusta u dana billi tiehu in konsiderazzjoni wkoll id-dispozizzjoni tal-artikolu 18A tal-kaptiolu 337 tal-Ligijiet ta' Malta hekk kif kien fis-sehh meta gie kommess ir-reat *de quo* u dan ai termini tal-ligijiet applikabbli ghal dan il-kaz u ai finijiet tar-retta amministrazzjoni tal-gustizzja.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellat esebita mill- prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji tal-appellant Avukat Generali huma s-segwenti w cioe':-

Illi l-aggravji huma ċari u manifesti u jikkonsistu filli l-Qorti tal-Magistrati (Malta) *inter alia* għamlet enunċazzjoni żbaljata tal-liġi meta ġiet biex tipprospetta l-multa fejn ġiet applikata komputazzjoni nġusta u mhux kif rikjesta mill-liġi apparti li naqset milli tieħu konjizzjoni tal-artikolu **18A tal-Kapitolu 337** tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi preliminarjament jingħad mingħajr preġudizzju għas-suespost li minn qari akkurat tas-sentenza appellata jidher ċar li l-appellat ammetta fi stadju bikri li kien bagħbas l-irċevuti mertu tal-każ odjern u fuq dan ma kienx hemm kontestazzjoni mill-partijiet konċernati. Minn naħa l-oħra l-kwistjoni prinċipali kienet il-mod ta' kif kellha titħallas il-multa dovuta u dana kemm fil-bidu nett meta sar tentattiv ta' ftehim barra mill-Qorti skont l-Ordinanza tad-

Dwana kif ukoll wara fil-mori tal-proċess quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u allura qatt ma kien hemm qbil fuq l-ammont ta' tali multa. F'dan l-istadju jingħad li l-artikolu mertu ta' dan kif ukoll ta' l-appell odjern, dejjem hekk kif kien fi żmien meta seħħ ir-reat hu l-**artikolu 62** tal-**Kapitolu 37** tal-Liġijiet ta' Malta li fl-2007 li kien jistipula *inter alia* li kull min jinsab ħati taħt dan l-artikolu jeħel multa ekwivalenti għal tliet darbiet l-ammont ta' dazju li għandu jitħallas fuq l-oġġetti;

Illi minn qari tat-trattazzjoni finali da parti tad-difiża jidher ċar li skont it-teżi tagħha tali multa, għandha tiġi kkalkulata billi l-ammont ta' dazju evaz (perikolat) jiġi multiplikat għal tlett darbiet, fejn fi kliemu stess ingħad li

> "il-liġi tad-Dwana kienet tipprovdi dak iż-żmien, għax issa nbidlet, illi l-multa tkun *three times the duty due*. Meta d-Dwana fil-komputazzjoni tagħhom kienu qedgħin jistabilixxu allura skont huma x'inhi l-multa, id-Dwana kienu qedgħin jgħidu illi din il-multa hi mhux l-*under paid*, iżda l-ammont kollu għax għalihom *the duty due is the total of the duty due.*[1] Skont id-difiża l-liġi doganali kif kienet qabel ma ġiet emendata għandha tiġi nterpretata hekk kif interpretata mid-difiża u cioe tlett darbiet tal-ammont tad-dażju perikolat u għalhekk hekk wieħed jagħti ħarsa lejn il-liġi kif inhi llum (ħames darbiet tad-dazju perikolat) xorta jibqa' il-fatt li skont hu l-multa li tibqa' l-aktar favorevoli hija dik kif kienet stabbilita meta seħħ ir-reat in kwistjoni";

Illi fi-kliem ieħor skont il-prinċipju li l-imputat dejjem għandu jgawdi mill-liġi[2] l-aktar favorevoli għall-imputat, skont id-difiża hekk kif qed jinterpreta dan l-artikolu, meta wieħed jikkalkula l-ammont tal-multa kemm taħt id-dispożizzjoni hekk kif kienet fl-2007 kif ukoll kif inhi llum, l-appellat xorta jaqbillu jistrieħ fuq il-liġi hekk kif kienet dak iż-żmien;

In oltre skont id-difiża din l-interpretazzjoni ta' din id-dispożizzjoni taħt l-**artikolu 62** tal-**Kap 37** tal-Liġijiet ta' Malta ssib serħan ukoll fil-Ġurisprudenza tagħna[3] fejn hawnhekk saret referenza (a) għas-sentenza tad-**9 ta' Ġunju tal-2010** fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Benjamin sive Benny Mamo u Rita Cini** kif ukoll (b) għas-sentenza tat-**18 ta' Diċembru 2012** fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Massimo Cremona** fejn kemm il-Qorti tal-Appell Kriminali kif ukoll l-Qorti tal-Maġistrati rispettivament interpretaw l-imsemmi **artikolu 62 tal-Kap 37** tal-Liġijiet ta' Malta

---

[1] F'dan l-istadju l-esponent jirrileva li din hi l-pożizzjoni tiegħu qua appellant.
[2] F'dan ir-rigward il-artikolu 27 tal-Kodiċi Kriminali jitkellem fuq piena u mhux fuq liġi.
[3] Kien appuntu għalhekk li l-Avukat Ġenerali ntavola dan l-umli appell għax hekk wieħed janalizza sew kemm l-**artikolu 62 tal-Kapitolu 37** kif ukoll il-Ġurisprudenza tagħna toħroġ stampa ferm aktar differenti minn dik prospettata mid-difiza u kkonfermata mill-Ewwel Onorabbli Qorti;

bl-istess mod u cioe li l-multa dejjem għandha tkun tlett darbiet tal-ammont tad-dazju perikolat. Biex jingħad kollox id-difiża għamlet referenza ukoll (ċ) għas-sentenza tas-**7 ta' Mejju 2007** fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Carmelo Falzon u Emmanuel Falzon** iżda skont id-difiza għalkemm din is-sentenza hi waħda kemmxejn volumenuża u għalkemm dina l-kwistjoni tal-multa tqajjmet ukoll mid-difiża dak l-aggravju baqa' qatt ma ġie deċiz mill-Qorti tal-Appell Kriminali;

Illi minn qari akkurat tas-sentenza appellata u mingħajr preġudizzju għas-suespost jidher ċar li meta l-ewwel Qorti waslet biex tiddeċiedi s-sentenza f'dan ir-rigward straħet esklussivament fuq dak tenut mid-difiża fis-sottomissjonijiet finali tiegħu. Tant hu hekk li sabiex l-Qorti erogat il-multa għamlet referenza biss għaż-żewġ sentenzi **Il-Pulizija vs Benjamin sive Benny Mamo et** ukif ukoll **Il-Pulizija vs Massimo Caruana** (tal-aħħar għandha tinqara **Cremona** minflok). Imkien ma saret referenza għat-tielet sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Carmelo Falzon u Emmanuel Falzon,** *in oltre* għalkemm l-ewwel żewg sentenzi jinsabu annetti mal-atti proċesswali din ta' l-aħħar ma tinkwadra mkien u kwindi skont il-prinċipju *quod non est in actis non est in mundo*, l-ewwel Onorabbli Qorti ma ħadetx konjizzjoni tagħha;

Illi l-esponent qed jagħmel enfażi partikolari fuq din is-sentenza għas-sempliċi raġuni li għall-kuntrarju ta' dak sottomess mid-difiża fit-trattazzjoni tagħha fil-każ odjern, is-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Carmelo Falzon u Emmanuel Falzon** ikkonfermat il-pozizzjoni appoġġjata mid-Dwana kif ukoll mill-esponent hekk kif se jiġi spjegat f'aktar dettal. Jingħad li l-Avukat Ġenerali kien appella minn din is-sentenza għar-raġuni li għalkemm l-ewwel Qorti sabet ħtija fiż-żewġ imputati, hi immultathom is-somma komplessiva ta' **LM43,867.82** fejn sostna li dina s-somma kellha *se mai* titħallas individwalment minn kull wieħed mill-imputati. L-imputati minn tagħhom kienu ntavolaw ukoll appell fejn *inter alia* ressqu l-aggravju dwar il-multa[4]. Jingħad ukoll li b'sens ta' lejalta u responsabbilta fil-mori tal-appell[5] l-AĠ[6] iddikjara li d-dazju dovut kien ta' **LM3,900.54c** u għalhekk il-multa kellha tkun dik ta' **LM11,701.64c** u cioe l-ammont ta' dazju li kellu jitħallas fuq l-oġġetti multiplikat għal tlett darbiet u kwindi ferm anqas minn dik stabbilita mill-ewwel Qorti fl-ammont ta' **LM43,867.82** ;

[4] Ai fini ta' prattiċita' u kjarezza peress li kien hemm appell miż-żewġ partijiet minn issa –il quddiem ħa ssir referenza għall-appellanti bħala AĠ u l-imputati rispettivament.

[5] Meta il-Qorti erogat il-multa użat id-diċitura tal-liġi hekk kif kienet qabel l-emendi tal-2007 u cioe ħadet in konsiderazzjoni l-ammont tad-dazju li kellu jitħallas fuq l-oġġetti magħdud mad-doppju tal-valur tal-oġġetti in kwistjoni.

[6] L-appell tal-Avukat Ġenerali kien intavolat minn avukat differenti.

Illi fl-aggravju tal-imputati f'dan ir-rigward, senjatament **a fol 43** fl-aħħar paragrafu, jingħad:

> "li għall-fini tal-multa ma kellux jiġi kalkolat id-dazju kollu dovut imma biss id-differenza bejn id-dazju li kien imissu tħallas u dak li attwalment kien tħallas mall-preżentata tad-*duty entries* relattivi. Peress li d-dazju li kellu jitħallas kien **LM3,900.54c** u peress li jirriżulta li ġja kien tħallas **LM1,716.77c8** dazju, id-diskrepanza hija ta' **LM2,183.77c**. Hekk li tlett darbiet l-ammont ta' dan il-bilanċ ta' dazju dovut ikun jammonta għall-**LM6,551.31c** fl-aħjar ipoteżi għall-appellanti (imputati) u **LM11,701.64c** fl-agħar ipoteżi għalihom."

Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost u b'kuntrarju għal dak li qalet id-difiża fit-trattazzjoni tagħha qabel ma ngħatat is-sentenza mertu tal-appell odjern, il-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Carmelo Falzon u Emmanuel Falzon** kienet ferm ċara fil-kunsiderazzjoni tagħha f'dan ir-rigward fejn saħansitra qalet, **a fol 45,** li

> "Finalment l-aggravju li l-kalkolu tal-multa għandu jsir biss fuq il-bilanċ tad-dazju dovut biss u mhux fuq id-dazju kollu huwa ukoll nfondat għaliex il-liġi titkellem (hekk kif kienet dak iż-żmien) **<u>fuq id-dazju li għandu jitħallas u mhux fuq il-bilanċ tal-istess dazju li jkun baqa' jitħallas.</u>** (enfażi tal-esponent) Għalhekk il-kalkolu tal-multa kif issa kalkolat mill-Avukat Ġenerali għandu jreġġi."

F'dan il-kuntest u mingħajr preġudizzju għas-suespost l-esponent jagħmilha ċara li meta si tratta ta' reat kwalunkwe ma jistax wieħed joqgħod jiżen u jbenġel il-liġi u joqgħod jiddiskuti x'ikun l-aħjar għalih jew saħansitra l-agħar. Inutli noqogħdu ngħidu għax ma' naqbilx ma dik il-liġi jew inkella kif ġara fil-każ odjern għax din id-dispożizzjoni ma tagħmilx sens u diskors simili għax il-liġi doganali hi li hi u, hekk kif ġara fil-każ odjern, l-appellat għoġbu jbagħbas l-irċevuti sabiex jevadi parti mid-dazju dovut allura jrid iħallas ta' għemilu skont il-liġi. L-esponent isaqsi għaliex l-ewwel Onorabbli ma għamlitx referenza ta' dina s-sentenza wkoll hekk kif qed jagħmel l-esponent f'dan l-umli appell? In oltre nistgħu allura ngħidu li l-Qorti kienet raġonevolment u legalment korretta fid-deċizjoni tagħha li straħet u semgħet qanpiena waħda biss, dik il-qanpiena li d-difiża kien jaqbel lilha u li konvenjentement għażlet li titratta sabiex tipprova tiżvija lill-ewwel Qorti u li jkolli nammetti rnexxielha hekk taghmel?

Illi di piu u mingħajr preġudizzju għas-suespost, tenut kont x'intqal mid-difiża bil-konferma tal-Qorti fis-sentenza appellata, insibu l-istess sitwazzjoni fir-rigward tal-**artikolu 18A** tal-**Kapitolu 337** tal-Liġijiet ta' Malta għax skont id-difiża fit-trattazzjoni tagħha saħqet li

> "dan l-Artikolu illum m'għadux fis-seħħ u allura m'għandux għalfejn jinkwieta lill-Qorti. B'hekk allura ovvjament (skont id-difiża) tapplika l-prinċipju illi jekk m'għadux reat allura m'hemmx għalfejn wieħed jidħol fih għaliex inti dejjem tapplika l-Liġi li tkun iżjed favorevoli għall-imputat u m'hemmx għalfejn ninħela wisq iżjed fuq din."

Oħroġ il-għaġeb l-ewwel Onorabbli Qorti għażlet li tiskarta dan l-artikolu fejn qalet, **a fol. 9 para. 6**, li

> "Inoltre dan ir-reat seħħ fis-sena 2007. Permezz ta' l-**Att III 2013 l-artikolu 18A tal-Kapitolu 18A tal-Kapitolu 337** ġie revokat. Għaldaqstant ladarba m'għadux reat taħt il-liġi tagħna u l-prinċipju huwa li għandha tiġi applikata l-liġi l-iżjed favorevoli għall-imputat din il-Qorti mhux se tinoltra' ruħha oltre' fuq dan l-artikolu;

Illi għall-darb' oħra nipprovaw nbenġlu prinċipji hekk kif jaqbel lilna u li sfortunatament l-ewwel Qorti straħet fuqhom ukoll, dan qed jingħad fid-dawl ta' dak stabbilit taħt **l-Kapitolu 249** tal-Liġijiet ta' Malta, senjatament l-**artikolu 12 (1)** fejn jistipula li

> meta xi Att mgħoddi wara l-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att iħassar xi liġi oħra, kemm –il darba ma jidhirx ħsieb kuntrarju, t-tħassir m'għandux –
>
> (d) jolqot xi penali, konfiska jew piena li wieħed seta' jeħel dwar xi reat li jkun sar kontra xi liġi hekk imħassra, jew xi responsabbilita' għal xi penali, konfiska jew piena bħal dawk;
>
> u kull stħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju bħal dawk jistgħu jinbdew, jitkomplew, jew jiġu nforzati, u kull penali, konfiska jew piena bħal dawk jistgħu jiġu mposti, bħallikieku l-Att li jħassar ma jkunx għadda;

Din id-dispożizzjoni trid tinqara fid-dawl dak stabbilit taħt l-**artikolu 27** tal-Kodiċi Kriminali li jekk **piena** stabbilita mil-liġi li tkun iseħħ fiż-żmien tal-kawża u dik li kienet isseħħ fiż-żmien li sar ir-reat ma jkunx xorta waħda, għandha tingħata **l-piena l-anqas gravi**. Kwindi minn qari ta' dawn iż-żewġ dispożizzjonijiet flimkien jidher ċar li dan l-prinċipju li tiġi applikata l-**liġi** l-iżjed favorevoli tapplika biss fir-rigward ta' piena u mhux fuq liġi;

Illi mingħajr preġudizju għas-suespost lanqas m'huwa minnu dak li qalet kemm id-difiża u hekk kif sostnut mill-ewwel Qorti li dan l-artikolu m'għadux parti mill-liġi tagħna u dana għas-sempliċi raġuni li hekk wieħed janalizza l-**artikolu 62** tal-**Kapitolu 37** meta l-**artikolu 18A tal-Kapitolu 337** kien għadu *in vigore* u janalizzah kif inhu fil-preżent mill-ewwel

jinduna li d-diċitura li kienet tinsab fl-**artikolu 18A tal-Kapitolu 337** issa tinsab fl-intier tagħha taħt l-istess **artikolu 62 tal-Kapitolu 37**, fejn fost l-oħrajn nsibu l-introduzzjoni tat-terminu <u>dazju perikolat</u> li qabel kien jinsab taħt l-**artikolu 18A tal-Kapitolu 337** u allura toħroġ ċara wkoll li l-intenzjoni tal-leġislatur fl-**artikolu 62** hekk kif kien lura fl-**2007** kien li titratta mal-ammont ta' dazju li għandu jitħallas fuq l-oġġetti in kwistjoni u kwindi d-<u>dazju kollu u mhux il-bilanċ</u>, tant hu hekk li meta l-leġislatur ried jirreferi għal <u>bilanċ</u> ta' dazju dovut jew kif magħruf <u>dazju perikolat</u> kien hemm l-**artikolu 18A**. Għaldaqstant in vista tas-suespost l-ewwel Onorabbli kellha tieħu konjizzjoni tal-**artikolu 18A** hekk kif kien taħt il-**Kapitolu 337** tal-Liġijiet ta' Malta fl-2007;

Illi finalment, madankollu u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-esponent jtenni li l-appellat xorta waħda għandu jibbenifika mill-piena lanqas gravi u kwindi għandu jħallas il-multa ekwivalenti għal <u>ħames darbiet l-ammont tad-dazju perikolat</u> u mhux il-multa ekwivalenti għal <u>tlett darbiet l-ammont ta' dazju li għandu jitħallas fuq il-laħam</u> u għaldaqstant għandu jħallas il-multa ta **€48,035** li tiġi **€9,607** għal ħames darbiet, hekk li terz mill-multa, ekwivalenti għal **€16,011.66,** għandu jitqies bħala dejn ċivili addebidat lid-Dipartiment tad-Dwana;

Rat il-verbal registrat fis-seduta tat-2 ta' Dicembru 2016 li bih l-appellat issolleva in-nullita' tar-rikors tal-appell u dan billi t-talba hija monka ghaliex nieqsa mit-talba ghal konferma tal-liberatorja ta'l-appellat ghall-ewwel zewg akkuzi dedotti kontra tieghu. Illi l-appellat issolleva ukoll in-nuqqas ta' valur probatorju ta'l-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija u dan billi huwa ma kienx kiseb l-assistenza ta' avukat preventivement billi l-ligi f'dak iz-zmien kienet teskludi tali jedd.

Semghet it-trattazzjoni;

Ikkunsidrat;

Illi din id-decizjoni hija wahda limitata ghall-pregudizzjali sollevati mill-appellat u dan meta jecepixxi n-nullita tar-rikors ta'l-appell introdott mill-Avukat Generali u in-nuqqas ta' valur probatorju ta'l-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija lura fid-09 ta' Ottubru 2008. Il-Qorti ser titratta dawn iz-zewg eccezzjonijiet serjatim billi l-ewwel u qabel kollox tikkonsidra dik marbuta mal-validita' o meno tar-rikors promotur ta' dan l-appell.

Nullita tar-rikors ta'l-appell:

Illi t-talba ta'l-Avukat Generali lil din il-Qorti ta' revizjoni tghid testwalment hekk:

".... jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti sabiex tirriforma s-sentenza billi:

(1) tikkonferma dik il-parti fejn sabet lill-appellat hati tat-tielet, ir-raba u l-hames imputazzjoni b'dana illi t-tielet imputazzjoni tigi assorbita bhala mezz ai fini;

(2) filwaqt illi thassar u tirrevoka dik il-parti fejn l-imputat gie ikkundannat ihallas l-multa ta' €28,821, u minflok timponi multa aktar idonja u gusta u dan billi tiehu in konsiderazzjoni wkoll id-disposizzjonijiet tal-artikolu 18A tal-Kapitolu 337 tal-Ligijiet ta' Malta hekk kif kien fis-sehh meta gie kommess ir-reat *de quo* u dan ai termini tal-ligijiet applikabbli ghal dan il-kaz u ai finijiet tar-retta amminsitrazzjoni tal-gustizzja."

L-appellat jargumenta illi din it-talba hija monka peress illi fiha hemm nieqsa t-talba ghal konferma ta' dik il-parti tad-decizjoni fejn huwa ma giex misjub hati tal-ewwel zewg imputazzjonijiet dedotti kontra tieghu u konsegwentment gie illiberat minnhom.

Issa l-artikolu 419(1) tal-Kodici Kriminali jelenka ir-rekwizti essenzjali mehtiega ghall-validita tar-rikors ta'l-appell meta jinghad testwalment:

"Ir-rikors, barra mill-indikazzjoni komuni għall-atti ġudizzjarji, għandu jkun fih, taħt piena ta' nullità - (a) il-fatti fil-qosor; (b) ir-raġunijiet tal-appell; (ċ) it-talba għat-taħsir jew għat-tibdil tas-sentenza tal-qorti inferjuri."

"*Ir-raisond'etre ta'l-artikolu 419(1)(a)(b)(c) huwa s-simplifikazzjoni u l-kjarezza u il-legislatur ried li r-rikors ta'l-appell ghandu jkun redatt b'tali mod li mill-ewwel ipoggi kemm lill-qorti kif ukoll lill-intimat fil-posizzjoni li jkunu jafu ezatt x'inhuma il-fatti kollha essenzjali, minn xhiex qed jilmenta l-appellant u x'inhu jitlob.*[7]"

Premess dan allura huwa evidenti illi f'dan il-kaz l-Avukat Generali ma naqasx milli jottempera ruhu ma' dak stabbilit fl-artikolu 419 ghaliex minn qari akkurat tar-rikors ta'l-appell ghandu johorg illi t-tlett rekwiziti stabbilit fil-ligi kollha huma prezenti billi l-Avukat Generali espona fil-qosor il-fatti tal-kaz, wara dan fassal ir-ragunijiet

[7] Il-Pulizija vs Joseph Galea App.Inf. 30/06/1995

tieghu ghall-appell u finalment ikkonkluda billi talab ir-riforma tad-decizjoni impunjata u dan abbazi ta' dak li kien gie espost minnu iktar kmieni fir-rikors biex b'hekk kemm ghall-appellat kif ukoll ghal-Qorti huwa car minn xhiex qed jilmenta u x'inhu jitlob. Bil-fatt illi l-Avukat Generali naqas milli jitlob il-konferma tad-decizjoni impunjata ghal dawk l-akkuzi li minnhom l-appellat gie illiberat, fil-fehma tal-Qorti, ma iwassal ghall-ebda nullita billi huwa evidenti illi l-Avukat Generali ma huwiex qieghed jinteneta jimpunja dik il-parti tas-sentenza appellata. Gjaldarba huwa qieghed jitlob riforma u mhux revoka u gjaldarba huwa evidenti illi t-talba hija diretta biss ghat-thassir tal-multa inflitta billi fil-fehma tieghu din mhijiex skont il-ligi, ifisser allura illi l-Avukat Generali ma hux qieghed jattakka il-kumplament ta' dik id-decizjoni. Illi anke l-aggravvji imressqa minnu jindikaw dan car u tond. Fuq kollox l-appellat certament jista' jifhem dwar xhiex ghandu jiddefendi ruhu u id-difiza li ghandu iressaq ghal-lanjanza sollevata mill-Avukat Generali diretta lejn il-gudizzju ta'l-Ewwel Qorti fejn il-kwistjoni dwar il-liberazzjoni ta'l-ewwel zewg imputazzjonijiet mihijiex qed tigi imqieghda in kontestazzjoni. Il-ligi tezigi biss illi titressaq talba ghal riforma jew ghal revoka tad-decizjoni appellata. F'dan il-kaz huwa evidenti illi t-talba hija wahda ghar-riforma u hemm indikat mill-Avukat Generali f'liema aspett tad-decizjoni impunjata qed tintalab dik ir-riforma. Billi allura ir-rekwiziti imfassla fill-ligi gew kollha rispettati mill-appellant Avukat Generali, kwindi dan il-pregudizzjali ma jisthoqqlux akkoljiment u ghaldaqstant qed jigi michud.

Stqarrija

L-appellat *in subsidium* qieghed ukoll iressaq talba sabiex l-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija mal-arrest tieghu lura fl-2008 ma tinghatax valur probatorju u ghalhekk ma titqiesx bhala prova minn din il-Qorti meta tigi biex tikkonsidra l-aggravvji sollevati mill-Avukat Generali.

Illi din il-Qorti, kif ippresjeduta, kellha diga okkazzjoni tesprimi ruhha fuq dan il-punt ta' dritt fejn allura fid-dawl tal-linja gwida moghtija mill-Qorti Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem kienet tal-fehma illi tali stqarrijiet rilaxxjati mill-persuna akkuzata minghajr ma din kellha l-okkazzjoni li tikseb l-assistenza minn ghand l-

avukat tal-fiducja taghha ma kellhiex valur probatorju billi jkun ferm perikoluz ghal Qorti li tistrieh fuqha sabiex issib xi htija fil-persuna akkuzata li tkun inkriminat ruhha minghajr ma kellha difiza adegwata u allura ikun hemm ir-riskju ta' lezjoni tad-dritt taghha ghal smiegh xieraq[8].

Illi din kienet ukoll il-fehma tal-Qorti ta'l-Appell Kriminali (sede Superjuri):

"While the statement in question of the accused has not been shown to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused's statement as laid down in article 658 of the Criminal Code, nevertheless, for the reasons stated above, the denial of the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systemic restriction applicable to all accused persons must today be held to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused's statement[9]."

Illi anke il-Qorti Kostituzzjonali in segwitu gahd-decizjoni Borg vs Malta moghtija mill-Qorti Ewropeja hadet din il-linja tant illi kienet tal-fehma illi f'cirkostanzi fejn il-persuna akkuzata ma tkunx inghatat il-jedd ghall-assistenza legali meta tigi interrogata tammonta ghal lezjoni tad-dritt taghha ghal smiegh xieraq:

"Fid-dawl ta' dak li jingħad f'Borg u f'Dimech, il-qorti ssib li kien hemm ksur tal-Artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni abbinat mal-Artikolu 6(3)(c) tal-istess Konvenzjoni fis-sens li ma nghatatx l-assistenza legali qabel jew waqt l-interrogazzjoni talappellant mill-pulizija."

Illum il-legislatur irregola din il-kwistjoni darba ghal dejjem, ukoll sabiex jigi in linja mal-ligi komunitarja fir-rigward, u dan meta bl-Att LI tal-2016 sehhet it-traspozizzjoni tad-Direttiva 2013/48/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta'Ottubru 2013 dwar id-dritt tal-aċċess għal avukat fi proċeduri kriminali u fi proċeduri tal-mandat ta' arrest Ewropew, u dwar id-dritt li terza persuna tkun infurmata dwar it-tiċħid ta' libertà u li persuna tikkomunika ma' terzi persuni u mal-awtoritajiet konsulari waqt li tkun imċaħħda mil-libertà, ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea fis-6 ta' Novembru 2013 (L 294/1).

Esposti kwindi dawn il-linji gwida gurisprudenzjali u id-dritt illum vigenti fir-rigward li issa jinsab konformi mad-dritt komunitarju kif inghad, din il-Qorti qed

[8] Ara Il-Pulizija vs joseph Camilleri – 25/02/2016;
[9] The Republic of Malta vs Chukwudi Samuel Onyeabor deciza 1/12/2016

tilqa din il-pregudizzjali sollevata mill-appellat u allura tiddikjara l-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija fid-09 ta' Ottubru 2008 bhala nieqsa minn kwalunkwe valur probatorju u kwindi mhijiex ser tiehu konjizzjoni ta'l-istess.

Ghal dawn il-motivi il-Qorti filwaqt li tichad l-eccezzjoni preliminari dwar in-nullita tar-rikors ta'l-appell, tilqa' il-pregudizzjali dwar l-inammissibilita ta'l-istqarrija ta'l-akkuzat u kwindi tiddikjara li mhijiex ser tiehu konjizzjoni ta'l-istess. Tordna il-prosegwiment tas-smigh ta'l-appell fil-mertu.

(ft) Edwina Grima

Imhallef.

Vera Kopja

Franklin Calleja

Deputat Registratur